

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
9 martie 2024
Clasa a V-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele date pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

În orarul de miercuri, prima era trecută educația fizică. La oră s-a întâmplat ceva cu totul neașteptat. Emi – toată lumea știa – era fricoasă, refuza să facă multe exerciții, iar când le făcea, le făcea foarte prost, și aproape toți copiii erau mai buni ca ea la gimnastică. De multe ori profesorul [...] o lăsa pe Emi pe margine, să-și petreacă toată ora doar cu mișcări de încălzire.

Acum aveau de învățat mersul în echilibru și saltul pe bârnă, iar profesorul i-a spus lui Emi:

— Nu-i nevoie să te sui pe bârnă, Emi, stai la spalier și fă ce vrei tu acolo, dar cu grijă.

Emi s-a bucurat. În timp ce profesorul îi supraveghea cu mare atenție pe cei care erau pe bârnă și se chinuiau să facă salturi, mici, temătoare și nu tocmai elegante, iar mulți se dezechilibrău, Emi s-a suit, ca o veveriță [...], până sus pe spalier, de nenumărate ori și a coborât cu iuțeală de tot atâtea ori, și s-a simțit ca la ea acasă. Toate privirile erau ațintite însă spre bârnă. Singurul care a văzut-o a fost Filip, care rămăsese cu ochii larg deschiși, de mirare. Așa a trecut aproape toată ora. Mai erau doar 5 minute până la sonerie. Când profesorul și-a întors privirile spre spalier, fata era iar jos, și el a crezut că nu făcuse nimic toată ora.

— Emi, te rog, măcar agață-te de spalier, a zis profesorul necăjit.

Atâta i-a trebuit lui Emi: într-o clipă a fost sus, apoi, cu o răsucire abilă, a rămas agățată de spalier doar cu picioarele, s-a ridicat iar în mâini, de ziceai că-i veveriță [...]. După câteva acrobații îndrăznețe, a fost jos.

Domnul profesor s-a frecat la ochi și câțiva copii au rămas cu gurile căscate, în timp ce alții o acompaniaseră pe acrobată cu exclamații uluite: Vaaaa! Iiii! Auuu! Aoleu!

Bucuroasă că se simțea în elementul ei, Vevi-Emi a cerut voie să se suie și ea pe bârnă.

— Nu, asta nu, e prea periculos pentru tine!

— Lăsați-o, domnule profesor, a spus Filip cu o îndrăzneală neobișnuită pentru el.

Și ceilalți copii au început să se roage de profesor: „Lăsați-o! Lăsați-o!”. Mulți credeau că vor asista la un dezastru, ca în alte ore, ceea ce, din păcate, îi amuza, dar câțiva presimțeau că se petrece un lucru fantastic.

Profesorul, care nu-și revenise din uluială, s-a lăsat convins. Se pregătea s-o ajute, cum îi ajutase pe absolut toți elevii, dar, înainte ca el să poată face vreo mișcare, dintr-un salt fulgerător, fetița a fost pe bârnă. Apoi a început ceva ce copiii nu mai văzuseră în viața lor, iar profesorul văzuse numai la concursurile internaționale de gimnastică.

Fără să se clatine câtuși de puțin, fata făcea salturi și răsuciri în aer, peste bârnă, dansuri și tumbe cu o bucurie de nedescris. [...] Parcă era din cauciuc, nu un copil din carne și oase. Când a sunat, ea a sărit jos, după ce s-a dat peste cap prin aer, a aterizat cu grație și s-a uitat râzând în jur. Învățase să râdă și îi plăcea foarte mult asta, așa că râdea des. Copiii au izbucnit în strigăte și aplauze, și profesorul abia a putut să îngaime, înecându-se de emoție:

— N-am văzut niciodată, niciodată, atâta talent... Poți participa la orice concurs, Emi! Cum ai reușit?

Apoi a tot repetat pentru el: „Nu înțeleg... Nu! Nu! Nu! De neînțeles, cu totul de neînțeles!”. [...]

Cu asta, Vevi-Emi se împrietenise pentru prima oară cu colegii ei de clasă, care își tot făceau de lucru acum în jurul ei. Dominic i-a dat jumătate din sendvișul lui și Maria i-a dat radiera ei favorită, cu Mickey, iar Vevi-Emi a început să le ronțăie pe amândouă, mai ales radiera, lăsându-l pe Mickey fără urechi într-o clipă. Elena, cea mai bună elevă din clasă, [...] i-a oferit o poză cu un dinozaur. Și alții i-au spus cuvinte bune. Emi le-a primit pe toate cu voioșie.

Numai Filip nu i-a oferit și nu i-a zis nimic și a stat retras, însă fata nici nu l-a băgat în seamă, abia făcea față la asalturile celorlalți. Filip n-a mai scos un cuvânt, nu s-a mai uitat la ea, verdele din ochii lui se întunecase de tristețe, iar la plecare nu i-a mai strâns mâna pe sub bancă. Fusesse singurul de partea ei și o ajutase atunci când toți ceilalți n-o vedeau.

Ioana Pârvulescu, *Trei zile nemaipomenite*

B.

Aceasta e povestea lui Gelsomino, așa cum mi-a istorisit-o chiar el, iar eu ascultând-o pe toată am surzit aproape de tot, deși mi-am înfundat în urechi o jumătate de kilogram de vată. Fiindcă, într-adevăr, glasul lui e atât de strident, încât chiar când vorbește în șoaptă – vorba vine! – îl pot auzi până și pasagerii avioanelor cu reacție la zece mii de metri altitudine deasupra nivelului mării și al capului lui Gelsomino.

Astăzi, a devenit un tenor renumit de la un capăt la altul al globului și poartă un nume de artist răsunător și cam pompos, pe care nu merită să-l amintesc aici, fiindcă l-ați citit probabil de o sută de ori în ziar. Gelsomino e numele lui de copil, și cu numele ăsta o să apară în povestea noastră.

Așadar, a fost odată un băiețel obișnuit, ba chiar poate ceva mai mititel decât ceilalți, dar care de la primele țipete s-a dovedit a avea un glas nemaipomenit.

Când s-a născut, oamenii din satul lui s-au trezit în toiul nopții, crezând că se auzeau sirenele de la fabrici care-i chemau la lucru, dar era doar Gelsomino care plângea ca să-și încerce vocea, așa cum fac toți copiii abia născuți. Din fericire, învăță repede să doarmă de seara până dimineața, cum fac toți oamenii de treabă [...]. Primul țipăt îl trăgea la ora șapte fix: exact ora la care oamenii doreau să fie treziți ca să meargă la lucru. Așa că sirenele au devenit inutile și au și fost lăsate să ruginească.

Când a împlinit șase ani, Gelsomino s-a dus la școală. Învățătorul făcu apelul și, ajungând la litera g, spuse:

— Gelsomino.

— Prezent! răspunse plin de entuziasm noul elev.

Se auzi o explozie, mii de cioburi căzură pe jos: tabla se făcuse țandări. [...]

Din ziua aceea, Gelsomino trecu prin chinurile iadului: la școală, ca să nu mai provoace alte incidente, își îndesa o batistă în gură, dar chiar și așa glasul lui răsună atât de tare, că toți colegii trebuiau să-și astupe urechile. Învățătorul îi puneă cât mai puține întrebări. De altfel, Gelsomino era un elev model, iar învățătorul era încredințat că știe să răspundă la toate. [...]

O singură dată uită Gelsomino de prudența obișnuită. Era într-o duminică, iar pe terenul de sport se juca un important meci de fotbal. Gelsomino nu era mare amator, dar încetul cu încetul meciul îl înfierbântă. La un moment dat, echipa din sat, susținută de strigătele înfocate ale suporterilor, trecu la atac. [...]

— Dă-i înainte! Înainte! strigau deci suporterii.

— Înainte! strigă și Gelsomino din toate puterile.

Exact în clipa aceea, extrema stângă dădu o pasă către centrul înaintaș: dar, la jumătatea traiectoriei, văzură toți cum minge, împinsă de o forță nevăzută, deviază și intră în plasa porții adverse, trecând printre picioarele portarului.

— Gol! strigă mulțimea.

— Ce șut! comentă cineva. Ați văzut ce efect a luat?! Calculat la milimetru. [...]

Gelsomino, liniștindu-se, pricepu însă că făcuse o boacănă. „Nu-ncapă îndoială că golul l-am dat eu, se gândi el, cu puterea glasului meu. Trebuie să tac din gură, altfel ce se va alege de meciul ăsta? Ba chiar... ba chiar trebuie să dau un gol și pentru ceilalți, ca să se restabilească egalitatea.”

Și, într-adevăr, după pauză se ivi prilejul. Când fotbaliștii din echipa adversă erau în atac, Gelsomino trase un țipăt care băgă mingea în poarta consătenilor. I se rupea inima, se înțelege. Chiar și după atâția ani, povestindu-mi întâmplarea, Gelsomino a adăugat:

— Mai bine mi-aș fi tăiat un deget decât să bag golul ăla, dar trebuia s-o fac.

— Altul în locul tău ar fi făcut totul ca să învingă echipa la care ține.

Altul da, dar nu și Gelsomino: el era drept și cinstit ca apa limpede de izvor.

Gianni Rodari, *Gelsomino în țara mincinoșilor*,
traducere din italiană de Vlad Russo

C.

www.scoala-alergarii.ro

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Conține o singură semivocală fiecare cuvânt din seria:

- a) „miercuri”, „educația”, „dinozaur”.
- b) „mingea”, „ruginească”, „meciul”.
- c) „nevoie”, „amândouă”, „îndoială”.
- d) „presimțeau”, „radiera”, „deviază”.

2 puncte

2. Numărul literelor este mai mare decât numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:

- a) „chiar”, „înțelege”.
- b) „exact”, „explozie”.
- c) „kilogram”, „cineva”.
- d) „urechi”, „plângea”.

2 puncte

3. Sinonimele potrivite în context ale cuvintelor subliniate în enunțul: „Așadar, a fost odată un băiețel obisnuit, ba chiar poate ceva mai mititel decât ceilalți, dar care de la primele țipete s-a dovedit a avea un glas nemaipomenit.” sunt, în ordine:

- a) *adeseori, educat, paranormal.*
- b) *cândva, oarecare, extraordinar.*
- c) *frecvent, modest, hipnotizant.*
- d) *odinioară, cuminte, melancolic.*

2 puncte

Scrie, pe foaia de concurs, răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Notează, din textele A și B, câte un cuvânt aparținând câmpului lexical al școlii. **2 puncte**
5. Precizează modul fiecărui verb din enunțul: „Lăsați-o, domnule profesor, a spus Filip cu o îndrăzneală neobișnuită pentru el.”. **2 puncte**
6. Identifică, în secvența următoare, două verbe aflate la timpuri diferite, pe care le vei preciza: „încetul cu încetul meciul îl înfierbântă. La un moment dat, echipa din sat, susținută de strigătele înfocate ale suporterilor, trecu la atac. [...] *Înainte!* strigau deci suporterii.”. **2 puncte**
7. Transcrie, din secvența următoare, un substantiv articulat nehotărât și un substantiv articulat hotărât, pe care le vei preciza: „Era într-o duminică, iar pe terenul de sport se juca un important meci de fotbal.”. **2 puncte**
8. Menționează valoarea morfologică a fiecărui verb subliniat în secvențele: „Mulți credeau că vor asista la un dezastru” și „fă ce vrei tu acolo, dar cu grijă”. **2 puncte**
9. Alcătuieste o propoziție simplă, în care substantivul comun „copil”, la numărul plural, să aibă funcția sintactică de subiect. **2 puncte**
10. Rescrie corect următorul enunț: „Arbitrii știu că Gelsomino va fii pe terenul de fotbal.”. **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:

1. Formulează două idei principale din textul A. **6 puncte**
2. Notează, din textul B, două efecte ale intensității glasului pe care-l are Gelsomino. **6 puncte**
3. Precizează două atitudini diferite ale profesorului față de personajul principal din textul A, ilustrându-le cu câte un exemplu. **6 puncte**
4. Explică, în 30 – 50 de cuvinte, ce soluție găsește Gelsomino atunci când conștientizează greșeala pe care a făcut-o în timpul meciului. **6 puncte**
5. Prezintă, în 50 – 70 de cuvinte, o semnificație a secvenței din textul A: „Filip n-a mai scos un cuvânt, nu s-a mai uitat la ea, verdele din ochii lui se întunecase de tristețe, iar la plecare nu i-a mai strâns mâna pe sub bancă. Fusese singurul de partea ei și o ajutase atunci când toți ceilalți n-o vedeau”. **8 puncte**
6. Care este, în opinia ta, importanța sportului în viața unui copil? Justifică-ți răspunsul, în 70 – 100 de cuvinte, referindu-te la textele A și C. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Imaginează-ți că Emi, personajul din textul A, se întâlnește cu Gelsomino, personajul din textul B.

Scrie un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare prin care au trecut Emi și Gelsomino, în timpul antrenamentelor la care face referire textul C.

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.